

SOCIETAT BACH DE SANT MIQUEL DELS SANTS

Dissabte 2 de juliol de 2016 a les 21 hores

Cripta de la Sagrada Família

Entrada per Sardanya Bus: H8, H10, 19, 20, 33, 34, 45, 47, 50, 51, B24, V21, N0, N1, N4, N7
Metro: L2 i L5 Sagrada Família

Diumenge 3 de juliol de 2016 a les 19 hores

Església parroquial de Sant Miquel dels Sants

c/Escorial, 163 Bus: H6, 24, 32, 39, 92 i 116 Metro: L4 Joanic – Alfons X

KYRIE i GLORIA

de la Missa en si menor, BWV 232

Johann Sebastian Bach

COR BACH

SOLISTES

CAMERATA OBERTURA

DIRECCIÓ: MURAT KHUPOV

Kyrie eleison,
Christe eleison,
Kyrie eleison.

Gloria in excelsis Deo,
Et in terra pax hominibus bonae voluntatis.
Laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te.
Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam,
Domine Deus, Rex coelestis, Deus Pater omnipotens, Domine Fili unigenite Jesu Christe
altissime, Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris,
Qui tollis peccata mundi, miserere nobis, Qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dextram Patris, miserere nobis.
Quoniam tu solus Sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus Jesu Christe,
Cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris, amen.

La Missa en si menor BWV 232.

Aquesta creació constitueix un seguit de problemes musicològics; alguns, com passa amb qualsevol cronologia cada vegada més precisa, s'han anat resolvent; d'altres, en canvi, alimenten un debat que amenaça amb tornar-se interminable. És lògic que sigui així, si el que pretenem és respondre a qüestions d'intencionalitat del tipus “per què Bach va escriure una obra així?” o “quina és la confessionalitat de la *Missa en si menor*?”. Bach va treballar molts anys amb aquesta obra de manera esporàdica, des d'abans de 1724 fins als darrers anys de la seva vida, i per descomptat, el resultat és una recopilació de parts, però negar com fan alguns el sentit unitari perseguit per l'autor, amb els coneixements documentals que disposem avui dia, no té sentit.

És cert que en l'època de Bach era impensable una interpretació completa, però això no transforma la *BWV 232* en una col·lecció a l'atzar de fragments i moltíssim menys en una teòrica composició que no es correspon ni amb la història ni amb el text. La *Missa en si menor* és una obra completa farcida de símbols teològics, i amb un credo personal estètic-religiós que contradiu el caràcter abstracte que alguns hi volen veure. Recordem en aquest sentit que diverses parts de la composició ja es van tocar en vida de Bach. La primera interpretació pública (incompleta) va tenir lloc entre 1834 i 1835 a la Singakademie de Berlín sota la batuta de Rundhagen i, més de vint anys després, a Frankfurt, a càrrec de l'Associació de Santa Cecília s'interpretà l'obra completa.

Les dades que coneixem sobre les seqüències constitutives d'aquesta gran obra són: *Kyrie* i *Gloria* interpretats l'any 1733 durant el jurament de lleialtat al nou Elector de Saxònia per part dels seus súbdits. El *Credo* té una datació més complicada i no ens hi estendrem aquí. El *Sanctus* és la part més antiga, cantada per primera vegada el Nadal de 1724, amb el vist i plau de les autoritats religioses luteranes, cosa que va servir de punt de partida perquè Bach dissenyés el projecte monumental que coneixem, amb uns *Osanna*, *Benedictus*, *Agnus Dei* i *Dona nobis pacem* ja interpretats en composicions anteriors iguals o semblants. Bach va utilitzar la tècnica autoparodial tant normal en aquells anys, probablement per tenir a punt alguna cosa en la que basar-se, altrament és probable que el compositor mai no hagués vist acabada la *Missa*. Dels vint-i-cinc moviments que conformen l'obra només vuit són íntegrament nous o es fonamenten en músiques perdudes.

La qüestió de si la *Missa en si menor* és una peça de la litúrgia catòlica, de la reformada o un estrany exercici interconfessional, sembla que no té pas tendència a concloure. Hi ha qui defensa la idea d'una música evangèlica,

modelada, això sí, sobre la missa catòlica i que qualsevol altra consideració ens aparta de la realitat històrica. Aquesta idea, però, xoca frontalment amb una contradicció encara no resolta: com podien els evangèlics cantar les paraules del text del número 19 del *Credo* “et unam sanctam, catholicam et apostolicam ecclesiam?” Dir, com fan alguns, que el número 19 de la *Missa* no està a l’altura musical dels altres passatges i que Bach el va compondre de mer compromís, sense escarrassar-s’hi gaire i passant-hi de puntetes, no és seriós.

La documentació potser més fiable per treure conclusions el més aproximades a la realitat, indica que Bach va enviar a Dresden el juliol de 1733 a l’atenció d’August III, rei de Polònia i Elector de Saxònia, una carta que contenia part de la *Missa*, *Kyrie* i *Gloria*, missa en un sentit restringit, per bé que en veritat podia integrar-se en l’ordinari luterà. El compositor indicava en la carta al rei que el seu desig era demostrar amb aquella partitura la perícia que havia assolit en l’escriptura de la música eclesiàstica, i això perquè aspirava al càrrec de kapellmeister, càrrec només honorífic que va aconseguir tres anys més tard. August III s’havia fet catòlic (Polònia bé mereixia una missa) però això no acaba amb el problema de la confessionalitat de la *Missa en si menor* (o si més no dels moviments existents el 1733) ja que a Dresden hi havia dues capelles musicals, en paral·lel amb la duplictat consentida d’ambdues religions. De manera que el doble destí de la BWV 232 continua sent un tema obert.

Enguany es compleix el dos cents aniversari del primer projecte d’edició de la partitura per Wesley i l’any passat, la UNESCO a París va declarar el manuscrit de la *Missa* patrimoni documental de la Humanitat. *Missa* que el director alemany Thomas Hengelbrock no dubta en qualificar com l’obra d’execució més difícil de la Història de la Música.

Kyrie i Gloria.

1. Kyrie.

1.1. La *Missa en si menor* comença amb un cor (formació que porta el pes major de l’escriptura, ja que intervé en setze números dels vint-i-cinc de què consta l’obra): el *Kyrie I*, un fugat de poesia musical una mica obaga, fins i tot fúnebre. Aquest *Kyrie I*, consta de dues parts: la primera, molt curta, sols té quatre compassos i la segona cent vint-i-dos (el significat numerològic d’aquesta mètrica ho deixem a la consideració dels entesos). La súplica “Senyor, tingueu pietat” dels commovedors quatre compassos inicials expressa en un crit esfereïdor la petició de perdó a Déu per part de la humanitat caiguda. A continuació d’aquesta petició en forma d’exordi, comença la segona part amb el compàs número cinc. El caràcter d’aquest fragment, escrit en la tonalitat principal, si menor, és greu, majestuós, imponent i d’una gran densitat i solemnitat.

1.2. El *Christe Eleison* és un duet de sopranos, molt serè, on les dues veus es mouen en una certa homofonia sobre l’uníson dels violins. La tonalitat, Re major, és la relativa de la del *Kyrie I*. Aquest número representa un contrast amb el número anterior: aquí predomina la tendresa humana i l’estil respira unció i mansuetud. La melodia, relaxada i plaent invoca clemència a Déu Fill, tan proper per haver-se fet en tot igual que nosaltres llevat del pecat. Això dóna motiu a l’autor per oferir-nos una concepció humana del Déu testamentari implacable al *Kyrie I* anterior, i una visió al *Christe* de l’Amor i Bondat infinites del mateix Déu tal i com es manifesten als evangelis.

1.3. El *Kyrie II* diferent del *Kyrie I*, és un fugat a quatre veus al vell estil, d’estructura sòlida i amb els instruments duplicant les veus. El *Kyrie II* representa una elevació decidida de la pregària incerta plena de planys i sospirs del primer *Kyrie*. Si deixem a banda fantasiosos cromatismes, en aquest número hi trobem trets palestrinians. La presència molt freqüent de l’interval de tercera disminuïda a les veus, de tan difícil afinació com d’efecte sorprenent, recorda les primeres notes de la fuga en do # menor del *Clave ben Temperat*. La tonalitat d’aquest número és Fa # menor, així els tres números que formen el *Kyrie*: *Kyrie I* (si menor), *Christe* (Re major) i *Kyrie II* (fa # menor) estan ordenats segons les tonalitats que constitueixen l’acord de si menor, cosa que reforça la unitat compositiva de l’obra. També és veritat, però, que la tonalitat de fa # menor d’aquest *Kyrie II* crea una estranya tensió, sens dubte provocada, que es trenca amb l’esclat del *Gloria*.

2. Gloria.

2.1. El *Gloria* té un principi viu i exultant, amb estretes imitacions vocals tallades per radiants interludis a càrrec de les trompetes. S’ha dit d’aquest *Gloria* que potser resulta massa sec. És que podia ser d’altra manera? La Glòria del Senyor és immensa, aclaparadora, eterna, inabastable a la ment de l’home, llavors la música que vol expressar-la, pot ser dolça per ventura? Aquest *Gloria* és del més pur estil baquian reservat per a les seves grans manifestacions artístiques de joia. Escrit en Re major, tonalitat relativa de si menor, procedeix d’un *Kyrie II* escrit en fa# menor i per tant, enllaçat tonalment en modulació agosarada pel que té d’inesperat. L’esclat d’alegria amb què comença aquesta música ha fet

pensar que Bach potser va utilitzar un concert perdut com a part instrumental, afegint-hi després un cor totalment nou. Aquest número és de compàs ternari, com era costum en les grans construccions musicals de lloança a la Trinitat Santa del barroc.

2.2. A la música esplendorosa amb què s'obre la secció del *Gloria* hi segueix sobtadament, com en un salt vertiginós el *Et in terra pax*, número abstret i tranquil de la pau. És un prodigi de fuga melòdica que respira joia i serenor, que mostra una clara diferenciació entre el Glòria exultant cantat abans per la munió dels estols celestials i el càntic humil dels nets de cor, dels pacificadors, dels homes que Déu estima. La música d'aquesta part es considera inèdita. La tonalitat continua sent Re major.

2.3. El *Laudamus te* és una ària molt bonica de soprano contenint un magnífic solo de violí. Aquí, la veu humana moguda per l'esperit i el cant de la corda instrument material, es reuneixen admirablement per lloar, beneir i glorificar Déu. La tonalitat (La major) és una excursió de l'autor cap a una tonalitat veïna.

2.4. Inspirant-se en el primer cor de la cantata 29 "*Wir danken dir, Gott*" Bach va compondre la grandiosa fuga a quatre veus, *Gratias agimus tibi*, de poderosa construcció harmònica i d'una gran llibertat d'escriptura molt de l'estil del mestre. La repetició constant del subjecte i contrasubjecte a totes i cadascuna de les veus, produeix a qui l'escolta com una mena d'embriagament de notes i representa el cant de tot el gènere humà donant plenament gràcies a Déu amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces, acompanyant-se solemnement de l'orquestra amb les enlluernadores trompetes i les timbales. La tonalitat és Re major.

2.5. El *Domine Deus* és un duet de soprano i tenor que tradueix el dogma misteriós de la pluralitat de les Persones de Déu, ornat pel dibuix d'un mormol eteri a càrrec de la flauta amb un contrapunt de violí, que infon a aquest número un místic color celestial. Per tal d'expressar simbòlicament la unitat de les Persones del Pare i del Fill en la Santíssima Trinitat, Bach dóna a les paraules Domine Deus, Deus Pater, Domine Fili i Jesu Christe, girs melòdics similars (sol, fa#, mi, re, do) (re, do, si, la, sol) (re, do#, si, la, sol) (do, si, la, sol, fa#) (mi, re, do, si, la). A la primera part d'aquest número, les Persones distintes Pare i Fill, vénen representades pel fet que cadascuna de les veus manté en simultaneïtat un text diferent, que no dessemblant; després d'un breu interludi instrumental, les veus entren novament al compàs 75 amb les paraules "*Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris*", però ara les dues veus canten a un temps, amb les mateixes paraules, sense pluritextualitat, tot reconeixent de forma unànime la divinitat de l'Anyell de Déu, Fill del Pare. La tonalitat d'aquest número és Sol major, per bé que la segona part està en mi menor assumint les funcions de subdominant de si menor, que és la tonalitat del número coral que segueix.

2.6. Tot encadenant-se amb el passatge precedent, el *Qui tollis*, extret de la cantata 46 "*Schauet doch und sehet*" es desenvolupa ple de gravetat i amb un aire de decaïment profund, propi de la postració del pecador. És una pàgina altament commovedora animada pel fons d'un expressiu diàleg entre flautes, que acaba finalment amb un repòs esperançat sobre l'acord major de dominant; el número retrata a la perfecció els sentiments contradictoris de tota reconciliació amb Déu: tristor i penediment causats per l'ofensa a l'ordre diví i pau en la joia de saber-se perdonat.

2.7. El *Qui sedes*, juntament amb el número anterior *Qui tollis*, està escrit en la tonalitat de si menor, com correspon a una nova petició de clemència dins de la secció general del *Gloria*. Es tracta d'una ària de contralt deliciosament acompanyada per l'oboè, dins d'un esperit més aviat d'afflicció.

2.8. Una paleta completa d'instruments solistes com la utilitzada als números precedents, no podia pas oblidar-se de la trompa, que es manifesta esplèndida en el *Quoniam*, ària de baix en què també hi participen els fagots. Ateses les característiques d'aquest número no es pot dir que constitueixi un mer trànsit cap al final apoteòsic de la secció general del *Gloria*. És un fragment amb prou personalitat com per ser interpretat aïlladament en solos de baix barroc. La tessitura greu tant pel que fa a la veu humana com a l'acompanyament instrumental, suggereix una proclamació des del més fons de l'esperit del cristià d'una veritat cabdal de la fe: "Vós sou l'únic Sant, l'únic Senyor, l'únic Altíssim Jesucrist".

2.9. El conjunt de composicions que conformen la secció del *Gloria* acaba amb una alegre, bulliciosa i complicada fuga, el *Cum Sancto Spiritu*, on es canta la Glòria de l'Esperit Sant, la seva força activa, energia i dinamisme fent servir uns moviments espectaculars de semicorcheres amb potència i sonoritat inaudites. Significa el final de la Missa Luterana en el que hi trobem acords vocals enterament nous per aquella època, que ens fan pensar en la Missa Solemnis de Beethoven. Sense preparació, els cinc grups de veus es superposen i entonen un darrera l'altre aquest monumental himne de glorificació. En certa ocasió, Mn. Rovira Bellosó, tot referint-se a aquest número deia: "és el *desmadre*".

Els intèrprets

Montserrat Ruiz, soprano. Nasqué l'any 1960 a Barcelona; començà estudis musicals al Conservatori Municipal en edat adulta i més endavant els seguí al Conservatori del Liceu on es graduà amb el Diploma Superior de Cant i el Grau Mitjà de Professor de Música. Ha estudiat amb M.Puntí, M.Pinkas, C.Fontdevila, R.Mateu i M.Ll.Bachs. Realitzà estudis de guitarra i harmonia al Taller de Música de Barcelona; ha actuat de solista a la Catedral de Barcelona, a les parròquies de la Santíssima Trinitat i de Sant Fèlix de Sabadell, Auditori de Pepita Sellés, Hospital de Sant Pau, sala d'actes de l'ONCE, Casa Audenis, Auditori de Caixa de Sabadell, Hotel Urpí i d'altres. Ha cantat *El Messies* de Händel al Palau i *Carmina Burana* d'Orff a l'Auditori; ha estat membre de les corals Carmina i del Maresme, del Cor Amics de l'Òpera de Sabadell, del grup d'òpera Contracambra, coral Twocats de Gospel, Quartet Renaixença i ha gravat un CD amb el grup Nadanta. Des del 1996 és soprano de la coral de l'Hospital de Sant Pau; l'any 2006 s'incorpora al Cor Bach i el 2008 a la Capella Bach. Amb aquestes formacions corals realitza intervencions de solista, fa audicions, també canta en cerimònies nupcials sola, amb el Quartet Altaveu i amb la Capella Bach. I tota aquesta activitat la compagina amb la seva professió d'infermera. És llicenciada en Psicologia i membre de la Societat Bach.

Aurèlia Pessarrodona, soprano. (Barcelona, 1978) Llicenciada en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra, doctora en Musicologia per la Universitat Autònoma de Barcelona i diplomada en Cant Líric i Didàctica de la Veu a Bolonya (Itàlia). Com a musicòloga és una de les primeres estudioses de la *tonadilla* del segle XVIII, a partir sobretot de l'obra del compositor Jacinto Valledor, sobre qui va realitzar la seva tesi doctoral (2010). Com a cantant ha estudiat a Barcelona, Regensburg (Alemanya) i, principalment a Itàlia, on ha fet perfeccionament vocal sota el mestratge de la soprano A.Flores. A Barcelona ha realitzat nombrosos recitals, ha format part del Cor dels Amics de l'Òpera de Sabadell i ha estat cantaire i solista del Cor Bach de Barcelona. També ha estat membre de l'Associazione Culturale Scena Musicale di Bologna, on ha col·laborat en nombrosos concerts i produccions d'òperes i operetes (*La vedova allegra* de Lehar, *Cin Ci La* de Lombardo, *Carmen* de Bizet) a la regió de l'Emília-Romagna. Dins la seva línia de recerca ha realitzat concerts juntament amb la pianista Serena Perego per tal de difondre la cançó lírica espanyola a Bolonya. En aquesta ciutat també ha rebut classes de repertori amb el mestre L. Magiera. És membre de la Societat Bach.

Montserrat Blanch, soprano. Nascuda a Barcelona, va cursar els seus estudis musicals al Conservatori del Liceu, llicenciant-se en música i piano. Ha fet estudis de cant amb els mestres P.Civil i C.Fontdevila. Ha exercit la docència com a professora de música i piano en diverses escoles de primària i secundària i ha estat directora de corals infantils. Ha cantat a l'Orfeó Laudate, a l'Higini Anglès, a la Camerata Impromptu, a la Coral d'Arquitectura, etc, on també ha tingut papers de soprano solista. Ha participat en diverses òperes en el Gran Teatre del Liceu, com ara *La Nochebuena del diablo* d'Esplà, *Aida* de Verdi, *Canigó* de Massana, etc. Actualment és cantaire del Cor Bach i membre de la Societat Bach.

Māra Liepiņa, soprano. Va néixer a Letònia. Ja de ben petita rebé la influència del seu pare, Viesturs Liepiņš, director de corals en aquell país. Estudià música en una escola per a nens, graus 1 – 7, i obtingué la graduació d'especialitat en piano. Ha cantat al Cor de Noies de l'Escola Musical per a Nens i al Cor mixt “Zemgale” des dels 13 als 18 anys, formació amb la que va participar en competicions de cant coral d'àmbit nacional i en festivals de cançons i danses de Letònia. Més endavant formà part de la coral letona de Nova York, rebé lliçons privades de cant i actuà de solista dins del repertori coral. Entre els anys 2007 i 2010 va pertànyer a la Coral de la Riga Business School (Riga, Letònia) i va rebre classes privades de cant amb integrants de l'Òpera Nacional de Letònia. Actualment canta en el cor de veus femenines “Voxalba” de Barcelona i en la Capella Bach de Sant Miquel dels Sants que dirigeix Murat Khupov. És membre de la Societat Bach.

Emilio Espejo, tenor. Nasqué a Palma del Río (Còrdova) l'any 1965. D'adult, va cursar estudis de solfeig, piano i cant a l'Escola de Música Creu Alta de Sabadell. Des de 1986 ha format part de diverses agrupacions corals, com ara la Coral de Barberà del Vallès, de Cerdanyola i de Badia, l'Orfeó de Sabadell i l'Orfeó Badaloní. També va actuar uns quants anys en un grup de rock. Ha estat membre de la Capella Bach i del Cor Bach, i ha cantat sota la direcció de R.Garrigós, J.Vila, G.Miralles, M.Khupov i L.Vila. És professional tècnic superior de Prevenció i Medi Ambient i compatibilitza l'activitat laboral amb la seva dedicació al cant. Recentment ha gravat un CD de música actual (pop i rock progressiu) en el seu propi estudi. És membre de la Societat Bach.

Núria Bort, contralt. Nasqué a Barcelona en un ambient familiar musical i va estudiar solfeig, teoria i piano a l'escola. Li agradava el cant i als 20 anys entrà a formar part de l'Orfeó Laudate amb el que ha fet gires per diverses localitats catalanes, per Madrid i València i també a l'estranger: França, Itàlia, País de Gal·les (festival de Llangollen), Londres (catedral de Westminster), Txecoslovàquia i Polònia. Ha actuat principalment com a cantant de cor i ha estat dirigida per À.Colomer, M.Saladrigues, D.Malet i darrerament per M.Khupov; ha cantat *Judes Macabeu* i *El Messies* de Händel, *Stabat Mater* de Dvořák, *Missa en si menor* i la *Passió segons sant Mateu* de Bach, *Missa de la coronació* i *Requiem* de Mozart, *Missa criolla* de Ramírez, *Requiem* de Fauré i de Saint-Saëns, *Te Deum* de Charpentier i *Jefè* de Carissimi; pel que fa a música escènica ha format part dels cors de les òperes *Borís Godunov* de Mussorgski i *Nabucco* de Verdi. Ha actuat al Palau, a l'Auditori, a l'Auditori AXA, a TVE, a TV3 (Missa dominical), al Gran Teatre del Liceu, a Santa Maria del Mar (programa Mompou amb Victòria dels Àngels), parròquia Sant Miquel dels Sants, cripta de la Sagrada Família. A part de l'Orfeó ha cantat a la Coral d'Arquitectura de la U.P.C. i va participar del 25è aniversari de la coral a Viena; també canta a la Coral Estel de la parròquia del Pilar, Cor Bach i Capella Bach. Com a solista, ha interpretat la part de contralt de la cantata de Buxtehude *Nichts soll uns scheiden*, la del *Salmo XVIII* de Marcello i del duet *So ist mein Jesus nun*

gefangen de la *Passió segons sant Mateu* de Bach. Imparteix classes teòriques i pràctiques de respiració i fonació, forma part de la Junta de Gestió de l'Orfeó Laudate i és membre de la Societat Bach.

Àngel Ferre, baix. Nascut a Barcelona l'any 1973, és enginyer de professió i compagina la seva activitat professional amb els estudis de cant. Ha estudiat amb la soprano Olivia Biarnés, amb el baríton Pau Bordas, amb la mezzosoprano Elisenda Cabero i actualment amb la soprano Mariona Benet. Ha estat membre de l'Agrupació Coral Cardedeuenc i des de l'any 2001 forma part de la Coral Cantiga dels Lluïsos de Gràcia. Entre les seves actuacions com a solista destaquen la *Passió segons sant Joan*, la *Passió segons sant Mateu* i l'*Oratori de l'Ascensió* de J.S.Bach, *El Messies* de G.F.Händel, el *Requiem* de G.Fauré i el *Te Deum* i la *Messe de Minuit* de M.A.Charpentier. També ha format part del Cor de cambra BZM, cor pilot del projecte BACH ZUM MITSINGEN, que duu a terme el cicle integral de les cantates de Bach en format participatiu. És membre de la Societat Bach.

Cor Bach. Cap a la fi dels anys 80, era cosa normal a la Parròquia Sant Miquel dels Sants, celebrar de tant en tant petits concerts corals organitzats pel Grup Escors amb la col·laboració de la Coral de Sant Miquel dels Sants que portava en Poire Vallvé, actual director de l'Orfeó Gracienc i l'organista Eduard Mañé. Amb el suport de la parròquia i els seus preveres, l'activitat musical a Sant Miquel dels Sants va anar en augment i foren diverses les interpretacions corals i instrumentals que es van fer, culminant amb l'audició de la *Passió segons sant Mateu* de Bach, l'any 1997, amb motiu del 50è aniversari de la parròquia; era un arranjament orquestral per a orgues i instruments obligats i comptava amb uns bons solistes, la coral Ars Cantus, conjunt de veus joves dirigit per en Juan Giral i engrandit amb l'ingrés de noves veus, moltes d'elles de gent del barri. La parròquia reconegué l'esforç realitzat, l'audició fou més que digna, els cantaires satisfets, no pensaven en cap altra cosa més que no fos cantar grans obres com aquella i, un bon nombre d'ells es reuniren sota la batuta d'en Robert Garrigós per preparar "la propera". Aquesta "propera" feta en col·laboració amb el Lieder Camera de Josep Vila, era la *Missa en si menor* de Bach, completa, concert realitzat l'estiu de l'any 2000. Així nasqué el Cor Bach. Seguiria l'*Oratori de Nadal*, l'*Oratori de l'Ascensió* i el *Magnificat* de Bach. L'any 2006, en Gabriel Miralles prengué el relleu de la direcció del cor i sota la seva batuta, s'interpretaren entre d'altres la *Passió segons sant Joan* de Bach, el *Te Deum* de Charpentier i les *Vespres de diumenge* de Mozart. El 2008 es fa càrrec del cor en Murat Khupov, director actual. D'ençà el cor ha cantat *El Messies* de Händel, el motet *Jesu, meine Freude* de Bach, la *Passió segons sant Marc* de Keiser, novament la *Passió segons sant Mateu* de Bach, i la *Cantata de Sant Joan Damascè* de Taneev. Algunes d'aquestes interpretacions han estat fetes en col·laboració amb altres formacions corals, com ara el Cor Ecumènic Alemany, Coral Vent del Nord, Coral Sant Jordi, Kirchenchor Waldenbuch-Dettenhausen i Cor Ars Animae. Actualment, el Cor Bach disposa d'una cinquantena d'efectius i compta amb Jordi Domènech i Celia Miquel com auxiliars de direcció i Liana Mardoyan com a pianista co-repetidora.

Orquestra Camerata Obertura. L'Orquestra, inicialment anomenada Orquestra Canticela, nasqué com a punt de trobada de diversos músics que entre els anys 2000 i 2011 intervingien cada Setmana Santa en la *Passió segons sant Joan*, de Bach, cantada participativa que organitzava l'Associació Coral Canticela a la cripta de la Sagrada Família. Els components de l'orquestra aviat se n'adonaren que la passió que els unia anava més enllà del desig d'interpretar anualment l'obra sacra esmentada; era la passió per fer bona música de forma continuada i decidiren constituir-se en orquestra, tot formant part de l'Associació Coral Canticela, entitat musical nascuda el 1978 amb seu social a la parròquia de la Sagrada Família. L'orquestra va oferir el seu primer concert oficial el 23 de desembre de l'any 2006 sota la batuta d'Ignasi Vinent i després, dos cops per temporada, normalment de forma conjunta amb la Coral Canticela ha vingut organitzant diversos concerts a la cripta del temple. Més endavant, l'orquestra va estar a les ordres de Gabriel Miralles, director de la Coral Canticela i consolidador de la idea inicial. L'any 2007, quan prengué el relleu en Jordi Guri com a nou director, l'orquestra s'amplià i adoptà el format i el repertori actuals; posteriorment, el 2013, agafà la direcció en Nacho Cantalejo, encetant així una etapa de renovació. L'abril de 2015, l'orquestra deixa l'Associació Canticela per emprendre una trajectòria més independent i passa a nomenar-se Camerata Obertura, continuant la seva seu a la parròquia de la Sagrada Família. L'orquestra des de l'any 2011 té un acord estable de col·laboració amb la Societat Bach de Sant Miquel dels Sants; ha treballat amb diverses formacions corals com ara els cors Bach i Madrigalistes de Mataró, les corals Genciana, Font d'en Fargues, Canticorum, Sant Vicenç de Riells del Fai, etc.

Nacho Cantalejo, director de la Camerata Obertura. Nascut a Salamanca l'any 1980, es va iniciar a la música tot estudiant piano i violí al Conservatori Professional d'aquesta ciutat i posteriorment va completar els estudis superiors a l'ESMuC, especialitats de director de cor, treballant amb M.Barrera i J.Vila, i director d'orquestra amb S.Sandmeyer, J.Mora i L.Köhler. Ha realitzat cursos de perfeccionament amb H.Christofers, P.Philips, M.Schmidt i N.Fernández, entre d'altres. Actualment dirigeix la Camerata Obertura i els cors Amalgama i Ovnisingers. Ha estat director titular d'altres conjunts com ara l'Orquestra de l'Escola Municipal de Música de Mollerussa, la Capella Bach i el Cor Jove de l'Orfeó Martinenc. Ha dirigit en concert obres diverses com *Appalachian Spring* de Copland, els *Chichester Psalms* de Bernstein, l'*Oratori de Jeftè* de Carissimi, *Les set paraules de Crist a la creu* de Haydn i diverses simfonies de Mozart. A més, treballa com orquestrador, havent rebut encàrrecs per a la Orquestra Sinfónica de Castilla y León, la Joven Orquesta de la Comunidad de Madrid, la Orquestra Sinfónica de Burgos i la Joven Orquesta Ciudad de Salamanca i per artistes com el guitarrista Mariano Mangas, el duet Fetén Fetén o el grup Baden Bah.

Murat Khupov, director del Cor Bach. Nasqué a Adigea, petita república de la Federació Russa on es formà com a músic. Estudià al Conservatori de Rostov-na Donu on obtingué els títols de director de cor i orquestra i de compositor. També va estudiar a l'Escola Especial de Cant Coral de Maikop. Va ser solista del Cor de Cambra de Rostov-na Donu i Director Musical del Teatre Nacional de la República d'Adigea. Posteriorment va ser director de l'Orquestra Nacional i del Cor Nacional d'aquesta república,

formacions que ha dirigit en diversos països. Un cop establert a Catalunya ha fet col·laboracions amb el Cor Preludi, Cor Magister Arte i Coral Sant Jordi. Actualment és el director titular del Cor de Cambra Impromptu, Cor Bach, Cor Estel del Centre Catòlic de Sants, Cor del Centro Riojano, Cor Canta del Conservatori Municipal de Barcelona i Capella Bach. També dedicat a la docència, fa classes de cant, piano, llenguatge musical i composició. És organista de l'església de Sant Agustí. És coautor de l'himne nacional de la República d'Adigea i secretari de l'Associació de Compositors d'aquesta república russa. Ha estat nomenat Artista Emèrit i guardonat per l'Aliança Russa dels Cinc Compositors. Guanyador del primer premi de Composició els anys 1999 i 2000 amb la *Cantata Narty* per a cor i l'*Overtura* per a orquestra, que posteriorment ha publicat i ha interpretat com a director al seu país. És membre de la Societat Bach.

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685 – 1750)
KYRIE i GLORIA de la MISSA en SI MENOR, BWV 232

Solistes

MONTSERRAT RUIZ, AURÈLIA PESSARRODONA, sopranos	<i>Christe Eleison</i>
MONTSERRAT BLANCH, soprano	<i>Laudamus te</i>
MÀRA LIEPIŅA, soprano; EMILIO ESPEJO, tenor	<i>Domine Deus</i>
NÚRIA BORT, contralt	<i>Qui sedes ad dextram Patris</i>
ÀNGEL FERRE, baix	<i>Quoniam Tu Solus Sanctus</i>

COR BACH DE SANT MIQUEL DELS SANTS

Director: MURAT KHUPOV

Auxiliars de direcció. JORDI DOMÈNECH, CELIA MIQUEL

Pianista co-repetidora: LIANA MARDOYAN

SOPRANOS

Mari Carme Arnau
Montserrat Blanch
Mercè Bohigas
Cristina Cortina
María de los Santos Cruz
Cristina Elgström
Magda Fontanals
Gladys Joselín González
Anna Maria Griñan
Isabel Guillén
Rosa Hunze

Judit Jerez
Anna López
Celia Miquel
Lola Rubió
Montserrat Ruiz

CONTRALTS

Núria Bort
Maria Caselles
Gemma Claveras
Carme Coll
Begoña Giménez
Carme Pastor
Anna Maria Pérez
Pepita Pitarg
Montserrat Puig
Rosalía Riera
Asun Robles

Montserrat Rovira
Carmina Solà
Mari Àngels Torre-Marín
Mercè Vila
Dolors Ximenes

TENORS

Lluís Anglada
Agustí Casals
Jordi Domènech
David Forner
Giulia Ghedini
Francesc Guasp
Josep Jaldó
Dolors Pelegrí
Jaume Rognoni
Raimon Sucarrats
Cristina Valls

BAIXOS

Jordi Botam
Francesc Bozzo
David Comas
Jaume Ferrer
Rafael Ferrer
Josep Maria Garcia
Joan Huguet
Manuel Martí
Joan Martín

ORQUESTRA CAMERATA OBERTURA

Director: NACHO CANTALEJO

VIOLINS PRIMERS: Òscar Vilaprinyó, Clara Sandaran, Federica Alborch, Josep Maria Serrado, Àlex Vidal.

VIOLINS SEGONS: Marga Gratacós, Alejandro Ramos, Carlos Segura, Àlex Ferré.

VIOLES: Teresa Comas, Santi Burgos. VIOLONCELS: Lúdia Sorribes, Isabel Ojanguren. CONTRABAIX: Arnau Gironell.

OBOÈS: Lúdia Miralles, Laia Pujol. FAGOTS: Anna Losantos, Eduard Bazaco.

FLAUTES: Federico Sánchez, Carles Bueno. TROMPETES: Ferran Cañas, Natxo Jiménez. TROMPA: Jordi Guasp.

TECLATS: Francesc Marín, Liana Mardoyan.

TIMBALES: Edwin Canas.

DIRECCIÓ: MURAT KHUPOV

